

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnishtvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 6 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 15.

V Ljubljani, v torek, 20. januarja 1903.

Letnik XXXI.

Sredozemsko morje.

Sedanji nemiri v Maroku vzbujajo tudi druga politična vprašanja, ki so največjega pomena za svetovno trgovino in za stalne velevlasti, in ki utegnejo v bližnji bodočnosti igrati veliko vlogo.

Posebno angleški listi razmotrivajo položaj Anglije pri vходу v Sredozemsko morje, prigrabljarski ožini.

Od kar so izkopali sueški prekop, je postal Gibraltar važen za Anglijo, ker pri njem so vrata za pot v Indijo. Država, ki bi zaprla Angliji ta vrata, jej vzame polovico moči v Indiji. Potrebna pa so ob Sredozemskem morju tudi skladišča za premog, arzenali itd., ki so nekeke trdne točke, na katere se opira pomorska nadvlada. Zato so se že l. 1704 Angleži utrdili na Gibraltarju. Kmalu jim je sledila Španija in je nasproti na sfiškem bregu sezidala trdnjavo Ceuta. Marokanska država je zidala Tanger, Francija je utrdila Toulon in Italija si je v Maddalenii ustvarila strateško važno luko.

A to ni bilo dovolj: Anglija je ustvarila novo trdnjavo na Malti, Francija pa je utrdila Bizerto in sklenila okrepiti Korziko. Španija je pa vtrila Gibraltarju sezidala trdnjavo Algeciras, odkoder hoče nadzirati, kaj se godi v angleški trdnjavi.

Anglija vidi, da jej zdaj Gibraltar več ne zadošča. Pri sedanjih strahovitih strelivih tudi najmočnejša trdnjava ni varna. Zato gleda zdaj Anglija, da bi dobila od Maroka Tanger. To je tem važnejše za Angleže, ker se tudi Francija poganja za to marokansko trdnjavo. Če jo dobe Francozi v roke, potem je angleška premoč v Sredozemskem morju uničena. Hkrati se pogaja Anglija tudi s Španijo, da bi dobila Ceuto ter tako od obeh strani zapirala gibraltarsko ožino. Francija je pa v najnovjšem času, samo 350 km od Gibraltarja že sezidala novo vojaško pristanišče Mers el Kebir na sfiškem obrežju.

Dogodki v Maroku torej po vsej pravici zanimajo velevlasti. Kakor hitro začno vanje posegati zunanje velevlasti, postalo bo

marokansko vprašanje odločilno za nadvlado v Sredozemskem morju.

„Drang nach Osten“ v Slavoniji.

Iz Zagreba, 17. jan.

Po zadnjem popisu se je naštel na Hrvatskem 136.131 Nemcev, kar iznaša od vsega prebivalstva 558 %. To število je za Hrvatsko nenavadno veliko, če se pomisli, da Hrvatska ne meji nikjer z nemškim celotnim življenjem, nego da so to raztrešene naselbine. In Slavonija ima več teh naselbin nego prava Hrvatska. Semkaj je naselila že cesarica Marija Terezija mnogo Nemcev, pa so se selili semkaj iz južne Ogrske vse do najnovjšega časa. Za čudo, da se Hrvati niso nikdar tako protivili tem nemškim naseljencem, kolikor mažarskim, katerih je zdaj tudi že lepo število okoli 90.700. Računalo se je morda, da se nemški živelj s časom poizgubi, češ da ni v pravi zvezi z nemštvom, dočim bi se mogel mažarski živelj še bolj razširiti, ker ga lahko podpira mažarstvo iz najbližjega sosedstva, in pa tudi sama državna vlast, ki mu je že tako naklonjena iz poznatih razlogov. Toda godi se ravno narobe.

Nemci naseljeni na Hrvatskem se drže trdo svojega jezika, pa je statistički dokazano, da znajo Nemci med vsemi naseljenici najmanje hrvatski, dočim se Mažari že v drugem rodu prav pogostoma pohrvatijo. Seveda so tudi Nemci prisiljeni naučiti se hrvatski že radi svoje koristi, in tako tudi ravna; za hrvatsko stvar pa ne mrajo nikdar, marveč so jej protivni ter jo nikjer in nikdar ne pospešujejo. In v tem so za Hrvatsko nevarnejši nego Mažari.

Zato pa tudi v Slavoniji cvete mažarost v najlepšem cvetu in prav slabi so izgledi tukaj za hrvatsko stvar. V vseh večjih mestih Slavonije odločujejo v javnih vprašanjih ravno tuji in ne domačini. V Oseku, glavnem mestu Slavonije, živi 12.436 Nemcev, tedaj cela polovica vsega prebivalstva. Tukaj imajo svoje središče ter izdajajo dva nemška časopisa, vzdržujejo svoja nemška bralna društva in tudi nemško gledališče. Hrvati so se začeli gibati šele v najnovjšem času ter so zasnovali opozicijski dnevnik „Narodna Obrana“, ki ima pa težak položaj, ker mora pobijati ne samo svoje nemške protivnike, nego tudi mažaronski „Dan“, ki izhaja trikrat na teden ter se smatra za glavni organ mažaronske saborske večine.

Razen Oseka gospodujejo Nemci tudi v Zemunu, v drugem mestu Slavonije, kjer

imajo tudi večino: od 15.079 prebivalcev je Nemcev 7100. Po navadi potegnejo v vseh važnih vprašanjih ti Nemci s Srbi proti Hrvatom, pa tako odločujejo proti pravim hrvatskim interesom. Razumi se, da tudi tukaj izdajajo svoj časopis, ki zastopa njihove koristi. Ravno tako je tudi v Mitrovici, kjer jih je sicer manje, ali vendar odločujejo s svojim vplivom; tudi tukaj imajo svoj nemški časopis. V večini so še Nemci v Rumi in Novi Pazovi; v prvem mestu jih je od 10.377 prebivalcev 6337, v drugem pa 3752 duš od 3836. V znatnej manjšini pa žive Nemci v Vukovaru, Vinkovcih, Indijci, Petrovaradinu in drugih večjih mestih Slavonije. Prav za prav ne najdeš v sremskeji in virovitiškeji županiji nobene večje vasi, kjer ne bi bilo nemških naseljencev. Pa tudi požeška in belovarska županija nista brez nemških naselbin, vendar pa ne v onej meri kakor prvi dve.

Ti nemški naseljenci se bavijo po manjih mestih in vaseh s poljedelstvom, po večjih mestih pa s trgovino in obrtom. Večidel dobro vspevajo in napredujejo, ker so marljivi in trezni. Nove svoje domovine pa ne ljubijo. Kakor smo že zgoraj omenili. Protivni so Hrvatom v narodnostnem, pa tudi v verskem pogledu, kajti ti nemški naseljenci so večidel protestanti, ki vabijo v svoje šole katoliško dečo, kar se godi posebno po večjih mestih. O protestantovski šoli in njenem delovanju v Zagrebu sem že pred davnim poročal v „Slovenca“, a so še sedaj isti, če ne slabši odnosi za katoliško dečo, ki pohaja to šolo; a nič bolje ni po drugih krajih, kjer gospodarijo protestanti v šoli.

Ni se v zadnjem času brez razloga vzdignila „Narodna Obrana“ v Oseku proti nemški poplavi v Slavoniji, ter upozorila merodavne narodne kroge proti škodljivemu delovanju nemškega življa naproti hrvatskemu, kateremu bi se moralo dati izdatne pomoči v trdem boju za svoj obstanek na rodni zemlji, ker mora drugače brez dvoma izginiti in tuje bode gospodoval v najlepšem in najplodovitejšem kraju Hrvatske!

Avstrijsko brodovje za Levante.

Že objavljena vest o pripravah v naši mornarici za odhod pred Carigrad se utegne uresničiti morda že v prihodnjih dneh. V Pulju se pripravljajo brodovje, obstoječe iz treh vojnih ladij, dveh križark in devetih torpedovk za odhod v vzhodno sredozemsko morje pod poveljstvom kontre-admirala pl. Kneisslerja. Oficialno se naglašja, da je to v zvezi z že davno napovedano splošno vajo. Brodovje bo plulo po Jadran-

skem in vzhodno sredozemskem morju ter ondi »kazalo« avstro ogrsko zastavo. Takoj zatem se pa trdi, da odhod vsaj za sedaj ni v nikaki zvezi z makedonskim vprašanjem, a ni izključeno, da se tekom vaje pokaže potreba, da se poda brodovje tudi v inozemsko vodovje in raztegne svojo pot posebno do Levante. Iz tega torej sledi, da prvotna vest ni bila povsem izmišljena in morda ni več daleč, ko bodo topovi avstrijskih ladij obrnjeni na sultanovo palačo v Carjegradu.

Trozveza umira.

Avstrijski Slovani so imeli torej vendar le prav, ko so neprenehoma trdili, da trozveza nima nikake zdrave podlage in da se ne bo mogla dolgo časa vzdrževati, ker ni v narodnih popularna; dokaz je ta, da so začeli sedaj tudi resni listi v Italiji in nekateri nemško-avstrijski listi pisati, da se je začela zgradba trozveze majati, ter da ne bo dolgo več trajala. Naj se hitro zruši, avstrijski Slovani se gotovo ne bomo po njej jokali!

Gironovo »klerikalstvo«.

Znani Giron je silno hud, da ga je židovsko-liberalno časopisje proglasilo za klerikalca ter po nekod celo za jezuita. Kakšno je Gironovo »klerikalstvo«, je razvidno najbolj iz izjave, ki jo je sam narekoval poročevalcu »Frankfurt. Ztg.« in ki slove: Giron izhaja iz katoliške, a politično liberalne rodbine in ima osebno povsem protiklerikalne nazore. Vest, da bi se bil odgajal v klerikalnih šolah in zavodih, ni resnična. Pohajal je bruseljske šole, na katerih poučujejo sami liberalci, in konečno še rudarsko šolo v Lütichu. Z rudarske akademije je takoj odšel v Draždane, kjer je prevzel mesto odgojitelja. — Tak je torej »klerikalec« Giron.

Sarafow o položaju v Makedoniji.

Te dni se mudi v Parizu bolgarski finančni minister Sarafow, ki je v prvi vrsti došel tje radi zagotovitve znanega posojila, obenem pa hoče tudi izvedeti mnenje francoskih vladnih krogov v zadevi reform za Makedonijo. Pri nekem tozadevnem pogovoru je Sarafow med drugim izjavil, da sedanji načrt reform, ki ga je izdelala turška vlada, nikakor ne zadošča in ni pričakovati od njih izvedbe nikakih uspehov, poleg tega pa tudi nihče ne pričakuje, da bi se res izvedle brez odločnega pritiska. Položaj je sedaj tak, da je splošen ustanek neizogiben, ako se takoj ne izvede nujno potrebna akcija. Na čelo macedonske uprave mora priti krščanski guverner, ki ga morajo priznati vse zainteresirane velesile, in preosnovati se mora davčni, upravni in varnostni sistem.

LISTEK.

Poroka na Cetinju.

(Dalje.)

IV.

Tri dneve na Cetinju.

Prigodom poroke trajale so slavnosti tri dni; kdor ni še videl Črnogore in kdor ni še poznal Črnogorcev od blizu, našel se je v novi deželi, pri novem ljudstvu, kar vse je bilo vredno velikega zanimanja.

Po glavnih ulicah Cetinja prihajale so ves dan lepe kočije z visokimi gosti, z zunanjimi deputacijami, s posebnimi poslaniki laške kraljevske dvojice. Klasična je bila deputacija Turkov iz Podgorice, ki so zelo udani knežji hiši, zlasti pa knezu Mirku. Prišli so se pokloniti novemu vladarju. Prišla je tudi deputacija Albancev, ki so imeli na glavah belo suknjo. Oni niso črnogorski podaniki, pač pa turški. A prišli so se pokloniti knezu Nikoli v dokaz dobrih odnosov s črnogorskim ljudstvom. Tri dni hoda so rabili, predno so prišli domov. Prebivajo po

hribih, kamor ni mogoče jahati. Žive kakor pastirji. Med njih hribove ni še prišla človeška pravica. Med njimi je še dandanes maščevanje krvi. Kdor ubije koga iz maščevanja krvi, storil je najzaslužnejše delo. A za vsako drugo ubojstvo maščuje se cel rod, zažge ubijalcu hišo in ga prisili izseliti se. Neki albanski škof je pripovedoval piscu teh vrst sledeči dogodek:

„Peš sem hodil po hribih svoje škofije, ko sem srečal svojega vernika, ki mi je rekel: „Oče, že več dni vas iščem, ker bi se rad izpovedal.“ Usedel sem se na kamen, on je pokleknil pred me, položil je puško na tla, s katero so oboroženi tudi v cerkvi, in je pričel spovedovati se. Kar na hip pogledal je proti hribu, zgrabil je za puško in ustrelil človeka, ki je šel mimo kakih sto korakov oddaljen.

„Nesrečnež, kaj si storil?“

„Dvajset let sem ga čakal, da bi ga dobil na zrno, in sedaj, ko sem ga ustrelil, sem zadovoljen, ker sem maščeval kri.“

In nadaljeval je spoved, a ni izpovedal ubojstva, katero je izvršil v onem trenutku.

Po njegovej vesti ni bilo to ubojstvo greh, temveč sveta dolžnost.

V resnici, kadar se govori o okupaciji Albanije od katerekoli države, pozablja se gotovo, da pridobitev te zemlje bi stala to, kar je Angleže Transval. Vsak albanski hribovec je hijena, o kateri nimajo v Evropi najmanjše slike.

Sultanov poslanik Turkhan paša je prišel v blestemem spremstvu jeden dan pozneje. Na dvoru sprejeli so ga najslajnejše.

Srbska kraljica Natalija je poslala nevesti mnogo daril in zelo prisrčna pisma. Poslala jej je poročni prstan kneginje Ljubice, soproge miloša Obrenoviča, ustanovitelja srbske dinastije. Več let ga je nosila kraljica Natalija, ker pa ona ni imela hčer, darovala ga je svoji Lilici. Poslala jej je tudi bogato garnituro iz biserv in dragih kamenov, ki so bili ušiti na plašču kneza Mihajla, katerega so umorili l. 1868 pri Belgradu.

Ljubica, katere prstan ima sedaj kneginja Natalija, ljubila je strastno svojega soproga. Nekega dne pa je našla, da jej Miloš

ni bil zvest. Zgrabila je za samokres in ustrelila nasprotnico.

Nekega večera so sedeli gosti v velikem hotelu, čegar lastnik je Črnogorec Vuk Vuletič. Kar so zaslišali pihanje avtomobila. V malo trenutkih je stopil med nje lep mladenič. Ko mu je vodja hotela ponudil knjigo za tujce, rekel je: »Podpišem se ruski, ker sem ruski častnik na dopustu«. Hitro so izvedeli, da je prišlec don Jaime, edini sin don Carlosa, pretendenta španskega. Don Jaime govori popolnoma več jezikov, prijazno se je razgovarjal z gosti čez polnoč, pripovedoval jim razne dogodke svojega življenja, kakor tudi o vojski na Kitajskem, katere se je udeležil dodeljen ruskemu generalnemu štabu. Ubil je več kitajskih vstajev, »da je tako poskusil, če je rusko orožje dobro«. Po končani vojski je vzel eno leto dopusta in čez zimo je bil v Nici, kjer je zadel s svojim avtomobilom v tramvaj, valed česar je nevarno obolel.

»Ob tej priložnosti«, pripovedoval je don Jaime, »izkazale so se francoske oblasti jako malo liberalne. Zahtevale so pooblastilo vlade v Madridu, da je bilo mojemu očetu

5h 40 m.

Vesile morajo pa takoj poseči v to akcijo, kajti po preteku meseca februrarija bo prepozno in nihče več ne bo mogel udušiti navstalih nemirov.

Kreta se združil z Grško.

Iz Petrograda poročajo, da se prihodnjo spomlad Kreta res priklupi Grški, kar je za sluga Rusije, ki je posredovala pri drugih velesilah, da so privolile v to združenje. V ta namen skliče se v kratkem na Kreti narodno zastopstvo, ki proglasi neodvisnost otoka in njega priklupljenje k Grški. Poleg Rusije podpira to spremembo tudi Francija. Zagotovljeno je nadalje, da privolijo tudi druge velesile, med istimi tudi Nemčija. Zadnje potovanje krečanskega guvernerja torej ni bilo brezuspešno. Sultanu ta vest gotovo ni po godu.

Novi veliki vezir in Albanci.

Javili smo že, da je bil v noči na 15. t. m. nenadoma imenovan za turškega velikega vezirja dosedanji vali v vilajetu Konia, Ferid-paša. Dosedanji veliki vezir Said paša je bil, kakor je v Turčiji večkrat navada, kar nenadno odstavljen in šel v pokoj, kakoršnega mu je prisodila sultanova milost. Ako povemo, da je novi načelnik turške vlade, ki uživa, kakor pravijo, v diplomatskih krogih precejšnje zaupanje, potemec neke albanske plemenitaške rodbine, smemo trditi z vso gotovostjo, da je to imenovanje v neposredni zvezi z gibanjem na Balkanu in posebno med Albanci. Na vse se le, bo-li njegovo imenovanje pozitivno ali negativno vplivalo na najnovejšo dogodke. Dosedaj je namreč turška vlada že izvela nekaj manjših reform ter posebno imenovala tudi nekaj krščanskih uradnikov poleg mohamedanskih. Albanci so s tem najnovejšim korakom silno nezadovoljni in prete z vstajo. Mogoče je torej, da ima novi veliki vezir nalog pomiriti razdražene albanske elemente in jih prepričati o nujni potrebi izvedenih reform, nasprotno pa tudi ni izključeno, da potegne s svojimi sorojaki in vrže reforme v staro šaro, tem bolj, ker bi mu bila v tem slučaju zjamčena pomoč Albancev prijazne Italije. — V ostalem poročajo o njem, da je izboren finančni politik ter da poleg grščine perfektno govori tudi francoski jezik. Pri sultanu je Ferid-paša doslej v veliki milosti.

Moderni državniki.

Bretoncev, ki govore svoje iz keltščine izviraajoče narečje, je okoli enega milijona. Oni so narod, ki je nekako za dve petini manjši od Slovencev. V uradih je bilo že itak zdaj vse francosko. A Combes je predložil v zbornici načrt zakona, po katerem se naj zatira bretonski jezik in hkrati dela sitnost cerkvi, kajti cerkev edina govori z ljudmi povsod njihov jezik. Zato je ukazal, da se plače ustavijo duhovščini, ki v šoli in cerkvi govori bretonsko. In sicer je to utemeljeval z izgovorom, da je v bretonščini skrita velika nevarnost za republiko, in sicer zato, ker če ljudje govore bretonsko, vlada ne more nadzirati govoric in se lahko kaj državi nevarnega govori! Gnala Francija! Na vratih vseh javnih lokalov stoji neštevilnokrat napisano geslo ljudovlade o enakosti in bratstvu, — v resnici pa vlada krutost in terorizem. Vlada naj se uči jezika ljudi, drugače naj pa odstopi! To bi bilo bolj bratsko!

Nemiri v Maroku.

Vsi rodovi v okolici Tangerja so se udali sultanu. V Fezu je sedaj mir. Vesti, da je bil sultan poražen, se ne potrjujejo. Drugi

dovoljeno priti k meni. Meni je dovoljeno bivati na Francoskem, a na špansko mejo ne smem... Kaj naj storim, če grem na lov na francoske hribe ob španski meji in pride kar v procesiji vse polno španskih kmetov, ki me hočejo videti in pozdraviti? — Jaz jih ne kličem, pridejo sami od sebe!

Ko je okreval, šel je v Avstrijo k svoji sestri Biankini, ki je poročena z nadvojvodo Leopoldom Salvatorjem. Bil je v Sarajevu, od koder je prišel k poroki čez Dubrovnik, Kotor na Cetinje.

Don Jaime je potoval v najstrožjem »incognito«. Tudi on je hotel prinesiti naj-srčnejše častitke na črnogorski dvor, kjer so ga sprejeli najpresrčnejše. Na Cetinju je našel svojega prvega učitelja ruskega jezika, ruskega polkovnika, dodeljenega ruskemu poslanstvu v Belgradu in v Zofiji, ki je prišel na Cetinje pregledovat črnogorsko redno vojsko. Ko je srečal svojega učitelja na ulici, skočil mu je okoli vrata in poljuboval in objemal ga. Don Jaime se je udeležil tudi vaj črnogorskih vojakov. Blizo vežbališča opozorili so ga na cerkvico, ki je ograjena s samimi cevkami od pušk, ki so jih vzeli sovražniku v vojski. (Dalje prih.)

viru zopet zatrjujejo, da je položaj v Maroku tako resen, da bodo evropske vlasti morale posredovati. Iz Madrida se brzojavlja, da je sultanova vojska ujeta pri Bu Hamari. Rasničnosti teh vesti seve ne moremo kontrolirati.

Iz brzojavk.

Obstrukcija proti vojaški predlogi. Poučeni krogi trdijo, da Mladodeti vojaške predloge ne išločijo iz obstrukcije. Predlogo bodo obstruirali tudi vsenemci. — Načelnikom sladornega odseka je izvoljen vitez Abrahamov, vicz, namestnika sta posl. Chiari in Kulp. — Črnogorsko najvišje sodišče. Predsednikom novoustanovljenega najvišjega sodišča je imenovan, kot smo že omenili, odvetnik v Zadru dr. Bakatić, podpredsednikom pa odvetnik v Dubrovniku dr. Knežević. — Damad Mahmud-paša. V Bruslju je v nedeljo umrl v prognanstvu živeči sultanov svak, bivši državni svetnik in pravosodni minister Damad Mahmud-paša. Simpatiziral je z mladoturškim gibanjem in stavil na sultana prevelike denarne zahteve.

Vestni orožniki.

Iz Dobropolj, 15. jan.

»Gorje tistemu, kogar orožniki sumijo, da je na nje nejevoljen«, pravi narodni pregovor. Istinitost tega reka poskuša kmetijsko društvo v Dobropoljah. Danes jutraj še predno se je zdanilo, prišla sta dva orožnika v zadružno prodajalnico poizvedovat, koliko prešičev se je zaklalo, kdo je klal, koliko se plačalo od klanja, koliko se je prodalo mesa itd. In ni bilo pol ure od takrat, že je stal orožnik tudi v mlekarini — Društvo kolje prešiče za svojo rabo, v smislu zadružnih pravil in pa zato, ker ima koncesijo za odajanje jedil. To orožniki vedo. Sedaj pa vprašamo gg. orožnike, pred vsem g. stražmeštra: Ali vam ni prav nič znano, da koljeta tudi stih in Berdava prašiče in živino, dasi nimata klavnice, ne prodajalnice, ne koncesije za prodajanje mesa, dasi ste Vi sami g. stražmešter kupovali tam meso? Ali se tega res nič več ne spominjate, g. stražmešter? Ali imata ona dva več pravice kakor društvo, ker društvo naznanjate, onih dveh pa ne. Res fletno je v senci bajonetov!

Cigansko sleparstvo.

Iz Bresta v Čičariji, 18. jan.

»Mogoče so pa ti naši znanci«, uzklil sem, ko sem čital v cenj. »Slovenec« z dne 12. jan. naslednje poročilo: »Ciganska nadloga«. Zaprli so 25letnega cigana Ivana Helda in 18letno ciganko Marijo, ker sta kradla nekje na Krasu.

V soboto dne 10. jan. sta prišla dva: jeden cigan in jedna ciganka pod večer v Černebe prosit večerje in prenočišča. Prišli so, kot so rekli, iz Puljana, mi vemo sedaj, da je to bila laž, ker sta bila dan poprej v večjem ciganskem društvu v Danah.

Dotična gospodinja opisuje cigana kot suhega, tankega in visokega človeka, starrega 24 let, črnih las in oblečenega v črne hlače in črn jopič. Za čevlje je imel neke vreče prišite okolo noge.

Spremljevalka — njegova žena — je dvajsetletna beličasta ženska, žoltkastih las, ki visijo po čelu, ter oblečena v krilo ru-deče barve.

Komaj se je ta parček sprijaznil s staro gospodinjjo in z vso slastjo začel pobirati krompir za krompirom iz skleda, pride tretji — kakor so rekli: barbo (stric) prvih prišlecev.

Pozdravi »po njih« svoje poznanke, a »po naše« v kotu čepečo mamico in nevesto. Mož van je to 40. let, visok 1 m 75 cm in dosti širok; po obrazu črnkaste kože, črnih las, menda brez brk in gosposki oblečen. Posebno imponirala je mamici velika srebrna verižica žepne ure.

Vseh pet, trije cigani in dve domači ženski je skupno večerjalo — gospodar je odšel k počitku okoli osme ure — in cigani so plačali večerjo z 10 vinarji, katere so dali starici, ki se je za plačilo branila.

Ko so se razgovarjali o letini, o vrenu itd., kar skoči naenkrat stric na noge in govori: »Ah, tu imate neko dušo v večnosti, ki še ni našla pokoja. Ako hočete, jo mi lahko rešimov.« (Res je pred dvema mesecema umrla hči one starice.) Na vprašanje, kako bi jo rešili, pokliče stric nevesto v stransko sobo ter ji reče: Kaj imaš rajše: dušo rešeno ali pa denar v svoji hiši? Na odgovor, da raje vse da, kakor da se duša »vica«, zahteval je stric, da ji prinese ves denar, ki je v hiši. Petdeset forintov je dobil v roke. Prišil je najprej nevesto, da mu prišeže, da tri dni nobenemu ne pove, koliko je dobil denarja — saj »ti goldinarji v tem času sami nazaj pridejo«. Govoril je nerazumljive besede, katere je morala mlada žena za njim ponavljati, blagoslavljal z »vodo sv. treh kraljev« in pri vžganih svečah in

križanem Jezusu zatrjeval, da bo de duša v treh dneh rešena vseh muk.

Stric, ki je »dist in se ne sme ženiti«, dal je tej ženi še eno krono za vsakdanje potrebe, dokler se ne poverne denar. Ni pa še vrjel, da je ves hišni denar v njegovih rokah, zato je, ko je izšel iz sobe, nadlegoval še starico, da tudi ona dá, kar ima. In zopet je dobil dva srebrna tolarja.

Ker je pa duša še vedno veliko trpela med tem časom, trdi stric, da mora še biti denar v hiši. In res so našli še 2 novčiča, katere so jim izročile zaslepljene ženske.

Po sredno kondanem delu legli so cigani k počitku. Za rana v nedeljo so se odpravili proti Italiji — kot so rekli. Mogoče, da so šli proti Ljubljani? Drago bi nam bilo, da so pod ključem — sleparji.

Naleteli so v najsiromašnejšo hišo v Černeh — katere vas šteje 5 hišnih števil in je skoro v najpustejšem kraju Čičarije. Gospodar te hiše prizidaval je neko poslopje in da splača stroške, je moral prodati prasca. A ker ni prišel denar v roke upniku takoj, ko je bil praesc prodan, vzel ga je slepar — da reši dušo, katere se muči. Zadnji novčič je pobral in sedaj nimajo ne zabele ne mesa v hiši, pa tudi ne denarja, da bi si kupili saj pol kile soli.

Evo! Kam dopelje z ene strani lahkovernost — a z druge sleparstvo brezdušnih ljudi.

Cerkveni letopis.

Revizija brevirja.

Z revizijo brevirja se bavi posebna komisija, v kateri sta dva Italijana, dva Nemci in en Francoz. Revizija še ne bo kmalu končana.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. januarja.

Proč vržen denar. Piše se nam: Namesto podpore po 4 K na dan učiteljem, ki bodo »povabljeni« o počitnicah v kurz, jim naj deželni šolski svet raje kupi metodičnih knjig in naj jih razdeli tistim, ki jih potrebujejo. Vsak učitelj, ki ima v rokah spričevalo usposobljenosti, je pač toliko razumen, da se bo spoznal v metodi. Zahtevati od učiteljev, da si sami omisljajo vse najnovejše drage knjige, je neusmiljeno, ker je njihovo gmočno stanje žalostno. Pričakovati podpore v svrhu nabavljanja knjig pa učitelji ne morejo, ker je Ljubljana dala krajnim šolskim svetom po deželi vendar prelep zgled. Ker bo oblikovanje prisiljeno, bo pri tem poleg pomanjkanja metodične izobrazbe odločevalo tudi kaj drugega. Vsekako je za učitelje ta odredba žaljiva. Drugače bi bilo, ko bi bilo oglašanje prosto voljno.

Napad na prečast. gospoda opata celjskega. »Tagespost« je enkrat zopet v skrbeh za versko življenje celjskih Nemcev, kateri so se obrnili celo s pritožbo na škofijstvo v Maribor zoper g. opata Ogradija. In kaj se je zgodilo? Pred kakimi dvajsetimi leti se je opustilo v Celju Maksimiliano pokopališče. Zdaj ga je morala cerkev prodati. Kupili so pa posestvo — Slovenci. Zato zdaj napadajo preč. gospoda opata, da »izpodkopa« vero, da ne pozna pietete« itd. Ko bi bili Nemci kupili posestvo, bi bilo pa vse dobro!

Dogodki v Riemanju. »Edinost« poroča, da je v nedeljo jutraj prišlo 70 orožnikov v Riemanje in c. kr. okrajni glavar koprski nam. svetnik Schaffenhauer-Ney. Ker vaški načelnik ni hotel dati cerkvenih ključev, je dal okrajni glavar z vetrihi cerkev zakleniti. Vseh pet cerkvenih vrat so zapečatili z uradnim pečatom. Isto so naredili pri podružnici v Logu. Tako ni bilo ta dan v Riemanjih nobenega zvonjenja. Obe cerkvi stražijo orožniki. Pribiti so lepaki, ki prepovedujejo dotakniti se uradnih pečatov. »Edinost« dostavlja, da so praznovali Riemanjci predvčerajšnjim praznik sv. treh kraljev ter da jih je mnogo šlo — v pravoslavno cerkev k službi božji. Kako daleč pojde še to?

Isza kulis ricmanjskih dogodkov. »Izvestje s. peterburskago slavjanskago blagotvariteljnago občestva« piše str. 53. o dogodkih v Riemanju in sklepa: »Torej so vendar Slovani en masse povzdignili devizo: »Proč od Rima« (Los von Rom)! K temu vam — Bog v pomoč! Čas je, da Slovani mislijo o svoji narodni cerkvi: Rim in slovanstvo — to sta dve nezdržljivi besedi! — Tako pišejo v Rusiji, v Riemanjih pa govore o »Sveti Katoliški Uniji«! Bodi to v

pouk tudi merodajnim krogom, da ne bo prepozno!

O krutostih pri kaznih za šolske zamude se marsikje toži. V Laščah n. pr. je dosti očetov, ki so plačali globe 10 K in še več, ako so otroci le nekoliko izostali. Kjer so v odborih občinskih in šolskih ljudje, ki ne plačujejo nobenih naklad, pač ne vedo, kako je kmetu hudo za denar in za delavce v sedanjih časih, pa delajo z njim po liberalnem geslu: Kmet plačaj, pa molči! Treba se je organizirati nasproti takemu ravnanju.

Poštna vest. Poštarja ad personam g. Fr. Fajdiga v Sodražici in g. Jos. Lavrič v Novi vasi sta postala poštarja II. razreda na dosedanjem mestu. Razpisani sta mesti poštne odpravnikov na Dovjem in v Razdrtem.

Srečkanje dunajske umetno-obrtno loterije. Prvi glavni dobiček v vrednosti 40.000 kron je zadela serija 4836 št. 60. drugi glavni dobiček je zadela serija 3360 št. 93. tretji glavni dobiček je zadela serija 5860 št. 69. četrti glavni dobiček serija 2339 št. 25 in peti glavni dobiček serija 1534 št. 86. Poleg teh je še celo vrsto dobičkov. Zapisnik vzdignjenih številk velja 20 v.

Iz poštne hranilnice. Minolega meseca decembra se je po državi vložilo 2 264 162 krat v znesku za 577 738 022 K 71 v, od tega po naših krajih 111 101 krat za 15 877 978 K na Stajerskem. 32 964 krat za 4 901 501 K na Koroškem, 31 517 krat za 4 710 504 K na Kranjskem, 46 419 krat za 8 498 908 K na Primorskem (Gorica, Gradiska, Istra, Trst), 17 101 krat za 2 815 067 K v Dalmaciji; izvzelo se je pa 636 299 krat za 586 361 050 K, od tega pride na Stajarsko 19 923 krat za 10 030 348 K, 5379 krat za 1 541 657 K na Koroško, 5675 krat za 2 523 084 kron na Kranjsko. 10 612 krat na Primorje, 2819 krat za 645 952 K na Dalmacijo. Od dne 12. jan. 1883, ko je hranilnica začela posloovati, na do konca minolega leta, se je vložilo 216 729 673 krat v skupnem znesku za 54 465 117 729 K 81 vinar., a vrnilo so 58 845 020 krat za 54 052 224 141 K 81 vin., tako je v blagajni preostalo čistih 412 893 588 kron. Med povračili nahaja se 135 030 521 K, za kar je urad vložnikom po želji kupil in odposlal vrednostnih papirjev. Stevilo vložnikov je naraslo za 3114 oseb pri varčevanju, za 364 v čekovnem, za 353 v nakazničnem (clearing) prometu. Sedaj je med ljudstvom 17 597 knjig rentovnic, ki so vredne 93 067 715 K, potem 1 610 530 vložnih in 51 853 čekovnih knjižic. O svojo knjigo-vložnico je prišlo 138 varčevalcev; tri knjižice imajo besedilo tudi slovensko, izdali so jih poštne uradi: Merna, Kranjska-Gora, Hoče pri Mariboru; prva knjižica velja 3 K 04 h, druga 720 K, tretja 2 K, a pravico do nove knjižice ima dne 13. januv. prvi, dne 24. jan. drugi, dne 27. januv. pa tretji varčevalec.

Koliko se porabi sladkorja? Na leto se porabi na Kranjskem povprečno 36 012 metriških stotov sladkorja, na posameznega prebivalca torej pride 7 084 kg. — Na Koroškem se porabi sladkorja na leto 45 248 meterskih stotov, na posameznega prebivalca torej pride 12 318 kg. — Na Stajerskem se porabi sladkorja 124 844 meterskih stotov na leto, na posameznika pride 9 207 kg. — Na Primorskem in v Dalmaciji se porabi sladkorja 112 342 meterskih stotov na leto, na posameznika pride 8 342 kg.

Iz Šiške javljajo, da je državna železnica dala ograditi prostor za prašiče in drugo živino tiki Koslerjeve pivovarne. Na tem prostoru bo stala za izvoz v Nemčijo namenjena živina, dokler je ne spravijo v vozove. — Dne 16. t. m. se je podrla 6 m novega zidu ob posestvu g. Gregorca. Zgrajeno je bilo jeseni ob neugodnem vremenu. Druge nesreče ni bilo, ker ni bilo nikogar poleg.

Poročil se je v Ljutomeru g. učitelj Fran Čeh z gospodično Angelo Vršič.

Dar. Gospod J. Ažman, župnik v Gorjah, podaril nam je za gasilno orodje plemeniti dar v znesku 43 K 46 h, za kar mu izrekamo srčno zahvalo in zaključimo na pomoč! — Gasilno društvo v Kropi, dne 18. jan. 1903. — L. Hafner, načelnik. Ign. Ažman, blagajnik.

Socialno demokratski vodja na Reki aretiran. Na podlagi ponarejenih čekov se je pri kreditni banki na Reki vzdignilo 2000 kron. Ponarejalce ima policija že v rokah. Mej aretiranimi je socialnodemokratski vodja Stefan Troha, ki je nedavno otvoril na Reki zavod za informacije, in njega pisar Anton Lenhard. Policija je v stanovanju Stefana Trohe dobila tudi priprave za ponarejanje 100kronskih bankovcev.

— Vrat si je prerezala v spodnjih Borovljah 30letna posestnikova žena Wošič. Nesrečnica zapušta dva mala otročiča.

— **Ogenj v blaznici.** V blaznici v Feldhofu pri Gradcu je bil včeraj v oddelku za hirajoče bolnike velik ogenj. Gorela je streha. Več ognjegašnih društev je naporno delovalo in okoli poldneva omejilo ogenj. Večina bolnikov teh dogodkov ni opazila.

— **Skrivnostni dogodek.** Iz Trsta poročajo: V morju pred novo luko so našli utopljenega devljara Pregelja. V mrtvečem žepu so našli 6 K 52 h in kos kruha; bil je tudi ranjen na glavi. Ker se sumi, da se je izvršil zločin, uvedla se je preiskava. Dosedaj je dognano, da se je bila sinoči na obrežju v bližini točke, kjer se je našel utopljenec, neka žena, najprej v družbi dveh moških, pozneje pa sama. Pregelj je zapustil vdovo in pet otrok.

— **V škofji Loki** so se včeraj zvečer v Hafnerjevi gostilni laški in domači delavci pri igri „mora“ sporekli in stekli. Neki delavec, baje doma iz Vodmata, je laškega delavca Antona Gagliardi sunil z nožem v deanso stran života in v roko in ga težko ranil. Dotičnik je bil aretovan, ranjenega Antona Gagliardi pa so pripeljali v bolnico.

— **Obesil se je 19 let stari Andrej Gril** iz Vač; neka dekla ga je našla v bližnjem gozdu na veji visečega. Andrej Gril je bil edini sin svojih staršev; duh se mu je omračil. Bil je vedno žalosten in zamišljen. Usodni dan, ko je v veži srečal svojo mater, obrnil je obraz od nje in odti se v smrt.

Ljubljanske novice.

Javno predavanje v „Katol. Domu“. Oporzamo še enkrat na današnje javno predavanje v „Katol. Domu“. Predavanje se prične točno ob pol 8. uri zvečer in bo predaval gosp. dr. Gruden o tem, kaj so „klerikalci“ v srednjem veku storili za slovenski narod.

Ljubljanski „Sokol“ bo letos praznoval svojo 40letnico. V ponedeljek 26. t. m. bo imel občni zbor. Dr. Tavčar se je baje odločil, da zopet sprejme mesto staroste.

V strahu pred operacijo ubežal. Janez Kotnik, posestnik in župan v Jezeru v Logaškem okraju je prišel 23. m. m. v deželno bolnico, ker je bolehal za neko boleznijo v želodcu. V bolnici so mu povedali, da ga bodo morali operirati, česar se je pa menda navedenec zbal in je dne 29. m. m. šel iz bolnice; kam je šel, nihče ne ve. Njegovi sorodniki ga iščejo, ker se še do sedaj ni vrnil domov in tudi ni od nikoder pisal.

V Ameriko. Danes po noči je odpotovalo z južnega kolodvora 59 oseb.

Iz bolnice. Franc Podjed, delavec iz Dvorja, je 18. t. m. v Dravljah šel spat na neki hlev. Ker pa se na hlevu ni spoznal, je padel na pod in se hudo pobil. Pripeljali so ga v bolnico.

Mestna ljudska kopelj. Od dne 7. dec. 1902 do dne 10. jan. 1903 oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsega skupaj 2326 kopelj in sicer za moške 1929 (pršnih 1454, kadnih 475), za ženske pa 397 (pršnih 81, kadnih 316).

Zabavni večer pevskega društva „Ljubljana“, kateri je bil v nedeljo 18. t. m. v areni „Nar. doma“, izvršil se je v vsakem pogledu izvrstno. Prostori dokaj obširnega paviljona bili so povsem napolnjeni. Pevec so zapeli priljubljen Vilharjev zbor „Na vrelu Bosne“, in g. Polašek je z Nedvedovimi „Željami“ zopet pokazal svoj simpatičen glas. Gdd. Hočevarjeva in g. Nučič sta v igri „Ker se je žene bal“ izborno pogodila svoji ulogi. Istotako presenetili so nas s točnostjo in karakteriziranjem oseb dotične igre društveni člani gg. Rasberger, Juvan in Mollek. Salonski orkester žel je za svojo neumorno in krasno igranje od točke do točke vedno več pohvale. Želeti bi bilo, da društvo še večkrat priredi jednake večere, pri katerih je preskrbljeno za vsestransko zabavo.

Tatvina na drsališču. Včeraj popoldne je neznan tat na drsališču pod Tivoli ukradel suknjo deželnemu uradniku g. Bojanu Dreniku.

Nenavadno veliko zgubljenega. Gospa Zofia Bernard je zgubila včeraj dopoldne v Prešernovih ulicah brilant, vreden 200 kron. — Na poti iz mesta po oesti skozi Šiško in skozi Dravlje do št. Vida je bila zgubljena pred dnevi nikelnasta ura z nikelnasto verižico. — Hišni posestnik in trgovec Oroslov Dolenc je zgubil včeraj zvečer pred svojo hišo v Wolfvih ulicah 100 kron denarja. — Ranzingerjev hlapec Jože Zore je zgubil mejo vožnjo od tobačne tovarne do južnega kolodvora srebrno uro, katera je imela na krovu črke L. S. — Deželni uradnik M. Č. je zgubil v mestu srebrno verižico z obeskom.

Tatvina. Delavka M. P. je pokradla Francetu Zakotniku v Tesarskih ulicah št 5 drva in si jih nanosila v svoje stanovanje. Ko je Zakotnik za to izvedel, je poslal svojega delavca Matevža Kalteneggerja k delavki M. P., da mu da drva nazaj. M. P. je delavca,

ko je prišel po drva, pretepla in ga udarila z neko posodo tako nesrečno po glavi, da ga je ranila. Tudi s sekuro mu je namerila, pa jej je isto delavec vzel iz rok.

Književnost in umetnost.

* **Slovensko gledališče.** Ker je g. Verovšek obolel (vnela se mu je kost v deljuti in bo moral biti operiran) odpade za danes naznanjena predstava veseloigre „Moriska deklica“ in se igra lokalizirani igrokaz A. Dumasa „Ljubosumna kuharica“.

V petek je opera „Faust“.

V včerajšnje poročilo o sobotni predstavi „Rokovnjačev“ se je v stavek, govoreč o nastopu g. Dobrovolnega, urinila ne ljuba pomota. Dotični stavek se pravilno glasi: „Gospod Dobrovolny se nam ni zdel v ulogi Nandeta tako popoln, kot igralci prejšnjih let“.

* **„Slavjanski Vek“** prinaša v zadnji številki obširno poročilo o prof. Orožnovi knjigi „Vojvodina Kranjska“, v katerem poenema glavne podatke. G. Askerc objavlja v tem listu himno na ruski jezik.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Mladit t. t. Se 14letni zidarski učenec Tone Peterca iz Bizovika je nevaren tuji lastnini. Francetu Stoparju je vzel srebrno žepno uro z verižico, v Bizoviku Antonu Lozarju za 6 kron jabolk in eno potico; zadnji dan leta utihotapil se je zopet v Lozarjevo hišo ter tam iz zaklenjene omare vzel listnico z 275 K, a tu ga je zasačil Tone Ložar ter mu ukradeni denar zopet odvzel. Obojen je bil na šest mesecev težke poostrene ječe, po prestani kazni se pa bo oddal v prisilno delavnico. — **Tepež.** Posestnik Andrej Lemut iz Slavine in njegov brat Tone Lemut iz St. Mihela sedela sta v mraku pred hišo in se pomenkovala. Tone Lemut vpraša mimo idočega zidarja Stefana Mikuža, zakaj da ne pride delat, in ta mu je odgovoril, da še ni za prejšnje delo plašan. Vnel se je prepir in naposled tepež. Tone Lemut je na tleh ležečega Mikuža z nogo v rebra suval in mu zlomil deseto rebro leve strani. Andrej Lemut ga je pa z rokami k tlom tiščal in ga z ročno žago po glavi in po prsih tolkel. Sodni dvor obsodil je Antona Lemuta na štiri tedne, brata Andreja pa na tri tedne ječe. — **Zavitek z žepnimi urami od nesla.** Marija Čebin iz Litije, bivša odpravljelica pri gospodu Drag. Hribarju v Ljubljani, se je na potu v Gorico v restavraciji južnega kolodvora seznanila z urarjem Ant. Muravcem iz Boh. Bistric, ki je tisti dan v Čudnovi trgovini več ur kupil ter jih imel v zavitku poleg sebe. Sedela sta oba pri eni mizi in se razgovarjala; Marija Čebin je kmalu nato odšla iz restavracije na hodnik kolodvora, kamor ji je sledil tudi urar Murovec, hoteč izvedeti, kedaj da se odpelje vlak. A ni je bilo več, a tudi zavitka ni bilo več, vzela ga je. Murovec je takoj tekel za njo in jo videl, ko je vstopila v poslednji voz vlaka, kateri je odhajal v Gorico. Takoj je tekel po redarja, preiskovala sta vse zadnje voze navedenega vlaka ali zaman, kajti zvita tatnica je takoj po vstopu v voz skočila na nasprotni strani zopet vun in se presedla v sprednji voz vlaka. Murovec je takoj brzojavil na žandarmerijsko postajo v Nabrežini, a tudi v tem položaju ni prišla tatnica v zadrego. Med potjo je zapisala na zavitek: „Vodstvu postaje v Ljubljani“ in ko je v Nabrežini videla orožnika, je takoj vedela, da jo je prišel čakati. Vprašala ga je, kje da je postajenačelnik, ki mu hoče izročiti v restavraciji ljubljanskega kolodvora „najdeni“ zavitek. Seveda je morala iti z orožnikom v zapor okrajnega sodišča v Sežano. Sodišče je bilo prepričano o resničnosti tatvine ter jo je obsodilo na dva mes. težke poostrene ječe.

Jako zantivta pravda. Pred kratkim je pokazalo najvišje sodišče, kako misli o poslovanju banke „Slavije“. Cerkev in župništev v Jelšanah je bilo zavarovano pri banki „Slaviji“ na eni polici; ker je potreboval g. župnik zaradi računovodstva za cerkev posebno polico, je vrnil prvotno polico banki „Slaviji“, da popravi nedostatek. Generalni zastop v Ljubljani si je to zadevo po običajni navadi drugače priredil. Vničil je prvo polico in jo nadomestil z dvema drugima policama, v teh pa sprejel novo 10letno dobo zavarovanja namesto dobe iz stare police. To ni bila nikaka pogodba, pa tudi prvo zavarovanje ni bilo pravilno zasnovano, kajti ponudbo je podpisal le gosp. župnik, ne pa tudi ključarja. Cerkevno premoženje pa zastopa župnik s ključarjema in zaradi tega tudi prva pogodba ni bila pravo veljavna, tako, da je delala banka „Slavija“ glede prve police z neveljavno pogodbo, glede druge police pa brez vsake pogodbe, in je pretiela s tožbo, da si pridobi dotično

plačilo. Nasprotno je pa zahtevalo cerkveno predstojništvo sodno priznanje, da banki „Slaviji“ ne pristojajo nikake pravice do zavarovanja iz navedenega poslovanja. Tožba je korakala po vseh treh instancah in banka „Slavija“ jo je zgubila ter bila obsojena plačati stroške obširnega pravljanja. „Slavijo“ je zastopal dr. Ivan Tavčar, pravdo dobivše cerkveno predstojništvo pa odvetnik I. P. Vencajz.

Vrednost človeškega življenja po sodnijskih razsodbah. Za nekega umorjenega delavca v Southamptonu je sodišče določilo sorodnikom odškodnino 2340 kron, za nekega delavca v Londonu, ki je pri delu utonil, 12.000 kron, za nekega oženjenega potnika, ki je po krivdi nekega francoskega kapitana utonil, 80.000 kron, za nekega oženjenega moža, ki je pri železniški nesreči v Newyorku bil usmrčen, 400.000 kron. Pri posameznih človeških delih je radi zgube nasa neki ženi na Francoskem prisodilo sodišče 5600 kron odškodnine. Za smrt ponesrečenega dečka je dobil neki oče na Francoskem 20.000 kron, za zgubo roke v Birminghamu na Angleškem 14.000 kron, za prst nekemu mizarju v Boltonu 24.000 K, v Melbournu za prst neki deček 20.000 kron in na Angleškem za zgubo enega odesa je prisodil sodnik le 1000 kron odškodnine.

Izpred upravnega sodišča. Dne 27. t. m. bo pred c. kr. upravnim sodiščem obravnavana o pritožbi kranjske zdrav. zbornice proti notranjemu ministerstvu radi razveljavljenja zborničnih sklepov. Dne 31. t. m. o pritožbi kranjske industrijske družbe na Jesenicah proti deželnemu odboru radi zadeve davkov.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Grofin grofica Lonyay. Vesti o nesporazumljenju mej zakonskima Lonyay so izšle baje iz — avstrijskega dvora. Cesar je radi tega uvedel strogo preiskavo. — **Princezinja Lujiza** ostane s svojim ljubavnikom Gironomv Mentoni do februarja. — **Duhovnik umrl** na prižnici. V cerkvi v Valence na Španskem je na prižnici umrl jezuit O. Planas. Po propovedi je pokleknil k molitvi. Ker dolgo časa ni ustal, potresli so ga in videli so, da je mrtev. — **Časopis z modrim tiskom.** Mnogo Američanov je silno ježno na predsednika Roosevelta, ki je odredil, da črni lahko dobe državne službe. Najbolj protestira proti tej odredbi list „New York Herald“, ki noče za tisk niti več rabiti tiskarskega črnila, ampak rabi za tisk modro barvo. — **Posebne vrste prodajalnice** je v Sirakuzi v ameriških zedinjenih državah. Lastnice ni nikdar v prodajalnici, vrata so odprta noč in dan, v prodajalnici je pa napis: Kupite, kar hočete, izmenite novac v levi blagajni, vrzite svoj izkupiček v desno blagajno. Jaz se zanašam na Vaše poštenje. Pravijo, da je prodajalnica vedno polna obiskovalcev in da je bila lastnica oškodovana tokom 6 mesecev samo za 10 dolarjev. — **Nov učitelj na saškem dvoru.** Otroci princezinje Lujize so dobili namestu Girona novega odgojitelja v osebi poročnika barona Humbrecht Alta. — **20.000 delavcev** je v Londonu brez dela. — **Angleško ogle v Ameriki.** Angleška je letos od vedla že 60 parobrodov premoaga v Ameriko, kjer se še vedno poznajo nasledki premoagarske stavke. — **Novo leto na ruskem dvoru.** Sedaj se poročajo podrobnosti o velikem sprejemu diplomatskega zbora na ruskem dvoru povodom ruskega novega leta. Car se je dolgo časa razgovarjal s francoskim in angleškim poslanikom. Napram turškemu poslaniku je bil jako hladen in je na njegova čestitanja odvrnil samo kratko: „Hvala!“ potem se pa ostentativno drugam obrnil. — **Santos Dumont**, znani zrakoplovec, biva sedaj v Ameriki in je ondi tožen, da se je pregrešil proti zakonski zvestobi. — **Drugi Pompej.** Ob reki Sorino, nedaleč od Pompeja so našli sledove nekega družega od Vezuva podutega mesta, ki je več stoletij pred Pompejem bilo pod suto. Vlada je odredila izkopavanje. — **Za upeljavo glagolice** bode 15. marca šla iz Splita deputacija v Rim. — **Nenadoma umrl** je v Bruselju svak turškega sultana Damad Mahmud Paša. — **Ponesrečeni škandal** v cerkvi sv. Petra. Iz Rima se poroča: Okolu 200 socialnodemokratskih dijakov je včeraj dopoldne hotelo provzročiti skandale v cerkvi sv. Petra, ko je imel kardinal Rampolla slovesno službo božjo. Policija je dijake o pravem času razgnala. — **Ženska morilka.** V vasi Keresztur na Ogrskem so prijeli gospodinjo sodnika Manasija, ker je starega sodnika zastrupila, da bi se polastila njegovega premoženja v znesku 40.000 kron. — **Umrl** je v Pragi znameniti zgodovinski slikar Emanuel Liska. — **Zopet ogenj v boryslavovih rudnikih.** Iz Boryslava se poroča, da se je včeraj zopet pojavil ogenj v ondodnih rovi. Zgorelo je pet hiš in en nov roj. — **Spomenik Kettlerju**, katerega so umorjenemu nemškemu poslaniku postavili Kitajci v Pekinu, so v nedeljo

slovesno odkrili. — **Velikanski snežni zameti** so na Turškem. Dogodilo se je več nesreč. Na raznih krajih je promet oviran. — **Zanimiva pravda.** Laška grofica Herera toži laško kraljevo rodbino za odškodnino in trdi, da je njenemu sinu bil oče umrl kralj Humbert. — **Živ kip.** V bolnišnici v Norfolku je bolnik, katerega udje pošadi okamenjavo. To traja že 27 let. — **20.000 kron najdenine** je dobil v Kolomeji neki vojak prostak, ki je našel poštno denarno vrečo z 200.000 kronami in jo oddal poštni upravi. — **Radi dvo-boja obsojeni dijak.** V Karlsruhe je obsodilo sodišče dijaka Ruffa na tri in pol leta ječe, ker je v dvoboju usmrtil dijaka Reisa. Po dvoboju je Ruff mirno igral biljard. — **Nesreča v trgovini.** V neki specerijski trgovini v Carigradu se je dogodila eksplozija. Prodajalec in dva moža, ki sta nakupovala, so mrtvi. — **Davčni urad zažgalo** je razburjeno prebivalstvo v Acamo na Laškem.

Proti dvoboju. Občinski svet v Györu na Ogrskem je sklenil pozvati državni zbor, naj stori korake proti dvoboju v armadi in bo poslal na vlado zahtevo, da najodločnejše prepove dvojoj v armadi. — **Posnemanja vredno!**

Podraženo kajenje. Ogrski finančni minister namerava pristojbino za uvoz »havan« zvišati na štiri in pristojbino za uvoz »egiptovskih« cigaret na osem kron pri kilogramu.

Is športnega sveta. Svetovni rekordi preteklega leta so, ako smemo verovati sportnim listom, naslednji: V plavanju je dosegel neki Jarvis, ki je štiri kilometre daleč preplaval v eni uri, dalje je v eni uri Meagher prehodil 10 kilometrov, Anglež Watkins je pretekel v eni uri 18 kilometrov, Amerikaneec Gyrom Captain je s svojim konjem prejezdil 35 kilometrov v eni uri. biciklist Bouge je v eni uri prevozil 50 kilometrov, angleška torpedna ladija je na uro prevozila 66 kilometrov, a nemški parnik »Deutschland«, ki je iz Evrope v Ameriko došel v 5 dneh, 12 ur in 23 minut, je na uro prevozil največ 45 kilomesrov, avtomobilist Janot je s svojim avtomobilom prevozil 86 kilometrov na uro, a Fournier in Hugières sta ga s svojim avtomobilom presešla s 125 kilometri na uro.

Odtiski prstov ali takozvana daktyloskopija igra jako važno ulogo v kazenskem zasledovanju. Brazdice na notranji strani dlani in prstov so pri vsakem človeku drugačni, in zato se iz takih odtiskov najzanesljivejše sklepa na identiteto. Daktyloskopija je celo v manj kultiviranih državah že davno v rabi. V Indiji mora vsak penzionist pritisniti pobotnici svoj palec, da so uradi prepričani, da penzionist res še živi. Ravnotako morajo storiti kandidati, k pridejo k državnim izpitom, da se komisija uveri, da niso poslali morda kakega namestnika. V Bengali se mora v ta namen vsak notarski akt zapečatiti z odtiskom palca leve roke. V Argentini, Egiptu in Angliji je daktyloskopija uvedena v kaznilnicah. Najdešče je mogoče morilca zaslediti po odtiskih, ki jih je ostavil v okolici svoje žrtve. Mikroskop pa omogoči, da se vidijo celo odtiski prstov na papirju, vsled česar bo mogoče zaslediti pisce anonimnih pisem. Zato se namerava tudi v vse avstrijske kazenske oddelke poleg anthropometrije (merjenje zločincev) uvesti tudi daktyloskopijo.

Društva.

(Slovensko katoliško akademično društvo „Danica“) priredi v četrtek, dne 22. prosinca 1903 svoj IV. redni občni zbor s sledečim vspeoredom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva »Zarja«. 3. Poročilo odbora. 4. Slučajnosti.

(Društvo kranjskih zdravnikov v Ljubljani.) Prihodnja redna mesečna seja vršila se bode v deželni bolnici v sredo, dne 21. t. m., ob 1/2 6. uri zvečer s sledečim dnevnim redom: 1. Naznanila predsednika. 2. Demonstracije. 3. Slučajnosti. — V Ljubljani, dne 18. januarja 1903. Dr. Kopřiva, t. č. predsednik — Po seji prijateljski sestanek pri „Fantiniju“.

(Narodna čitalnica v Gornjem gradu) je pri letošnjem obnem zboru izvolila sledeči odbor: gospod Josip Krajnc, veleposestnik, predsednik; gosp. dr. Anton Vilimek, zdravnik, podpredsednik; g. Jakob Božič, trgovec, blagajnik; g. Josip Krajnc, veleposestnik sin, tajnik; odborniki: g. dr. Franc Mohorič, c. kr. sod. pristav, g. Kazimir Bratkovič, c. kr. notar, g. Franc Kočbek, nadučitelj; namestnika: g. Ivan Kelo, nadučitelj, Novaštica, g. Franc Podbrežnik, obč. tajnik, Bočna.

(Prostovoljno gasilno društvo v Ribnici) priredi plesno veselico pod pokroviteljstvom blagorodnih gospoj Marije Gruntarjeve, Klementine Pauserjeve, Franje Pickeove, Ane Podbojeve, Matilde dr. Rudeschove, Olge Rudeschove, Stefanije dr. Schifferjeve in Albine Višnikarjeve, na svednico dne 2. svečana 1903 v salonskih prostorih gospoda A. Arko ta. Začetek ob osmi

uri zvečer. Vstopnina 1 K za osebo. Promenadna obleka. Svira oddelek vojaške gube c. kr. pešpolka št. 27. — Čisti dobiček porabi se za poplačilo društvenega dolga.

O d b o r.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 20. jan. Tovarna za rezane strešnike v zilijski dolini, last ljubljanske tvrdke Vidic & Comp. je popolnoma pogorela. Tovarna je bila zavarovana za 200.000 K.

Dunaj, 20. januarja. V državni zbornici včeraj in danes popravljajo mizarji, kar so češki obstrukcionisti razbili. Obstrukcionisti niso razbili svojih lastnih miz, ampak one poslancev Herolda in Königa.

Dunaj, 20. jan. Vojsna uprava preuredi Sibenik v Dalmaciji za vojno luko.

Dunaj, 20. jan. Bivšega častnika Bartmanna so zaprli, ker so našli na njegovem stanovanju mnogo stvari, ki dokazujejo, da je ogleduh neke tuje vlade.

Dunaj, 20. jan. Profesor Erhard je v Freiburgu obolel. „Reichspost“ poroča, da je dr. Erhardu sv. oče pri njegovem bivanju v Rimu dejal, da ima do njega zaupanje in da upa, da bo to zaupanje upravičil.

Pulj, 20. jan. Vojne ladije, ki so odpule od tu, bodo krožile po maloazijskih vodah, da tako podpirajo avstro-ogrske reformske predloge radi Make-donije.

Praga, 20. jan. Pri posojilnici v Nehanicu so zasledili, da manjka 50.000 kron. Več uradnikov je odpuščenih od službe.

Line, 20. jan. V Dippersdorffu so prijeli ženo mizarskega mojstra Cecilijo Mayerhofer, ki je svojemu novorojenemu otroku zasadila bodalo v srce, odrezala otroku roke, noge in glavo in dala posamezne kose prešičem. Tudi njenega moža so zaprli.

Mentone, 20. jan. Giroja in princ ezinja Lujiza stanujeta tu v nekem angleškem hotelu pod imenom gospod in gospa Andrej Gerard. Giron je izjavil nekemu poročevalcu, da so vse vesti, da bi se s princezino ločila, neresnične in da sta ravno radi tega odpotovala sem, da pokažeta neresničnost teh vesti. Tu ostaneta en mesec.

Caracas, 19. jan. (C. B.) Nemška vojna ladija „Panther“ si je izkušala pridobiti vhod v zaliv Maracaibosee ter jela streljati na utrdbo San Carlos. Ta se je pa napadu odzvala in ga odbila. Vojna ladija je poškodovana, utrdba pa ne kaže nikake poškodbe. Vlada se boji povstanka novih komplikacij.

Boryslaw, 19. jan. (C. B.) V petrolejskem rovu Aetna je opoldne zopet izbruhnil požar. Goreče olje se je liki reki valilo v druge nove. Zunanemu svetu v bližini rova Aetne ne preti nevarnost.

Umrlji so:

17. jan. Albert Zenger, mizarjev sin, 4 mesece, Strelške ulice 16, Pneumonia catarrh.
18. jan. Luka Banko, mizar, 83 let, Kolodvorske ulice 18, Marasmus et dementia senilis. — Marija Pavlin, posestnikova žena, 44 let, Tuberculi pulm.
19. jan. Sana Jenko, zdravnikova hči, 8 dni, Resljeva cesta 3, Debilitas vitae.

V bolnišnici:

15. jan. Ivan Petelin, tesar, 60 let, kap.
16. jan. Marija Marješič, gostija, 88 let, Fractura crucis complicata Marasmus.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrevi.	Nebo	Padačina v 24 urah, v mm.
19	9. zveč.	749.4	— 12.5	brezv.	jasno	
20	7. zjutr.	749.3	— 15.6	sl. jvzh.	megla	0.0
	2. popol.	747.5	— 9.7	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura — 12.3° normale, — 2.4°.

Dunajska borza

dné 20. januarja.

Skupni državni dolg v notah	101.25
Skupni državni dolg v srebru	101.20
Avstrijska zlata renta 4%	121.1
Avstrijska krona renta 4%	101.25
Avstrijska zlata renta 4%	121.1
Ogerska krona renta 4%	59.40
Avstro-ogrske bančne delnice 600 gld.	15.60
Kreditne delnice, 180 gld.	692.75
London vista	239.82 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.10
20 mark	23.41
20 frankov (napoleonidor)	19.07
Italijanski bankovci	95.30
C. kr. cekini	11.31

Zitne cene

dné 18. januarja 1903

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7.81 do 7.82
Rž za spomlad	6.96 „ 6.97
Koruza za maj-junij 1903	6.41 „ 6.42
Oves za pomlad	6.41 „ 6.42

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.73 do 7.74
Rž za april	6.68 „ 6.69
Oves za april	6.16 „ 6.17
Koruza za maj (1903)	5.79 „ 5.80

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaška	K 8.25 do 8.80
južne železnice	7.70 „ 8.15
Rž	7.00 „ 7.20
Ječmen	6.30 „ 7.25

74 1—1

Davorin in Marija Rovšek raznanjata vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretresljivo vest, da je Bogu vsegamogočnemu dopadlo poklicati k Sebi njunega iskreno ljubljene sinčka oziroma brata

DARČKA

ki je po kratki in mučni bolezni dné 19. t. m. ob 3. uri popoldne v nežni dobi dveh let mirno v Gospodu zaspal
Pogreb nepozabnega ljubljenskega bode jutri, 21. t. m. ob 1/4. uri popoldne iz pokopališke kapele v rodbinsko rakev.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, dné 19. januarja 1903.

Barve za učence

ima v največji izbi v zalogi trdka
BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice.
524 19 11—7

Vnanja naročila proti povzetju.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Nad 300.000 v rabi

Svetovnoznani

Nad 500 prvih odlik.

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 1.4 različnih velikostih, ki posnemajo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roke in za par, pa tudi vsi drugi stroji in priprave za mlekarstvo.

Popolna naprava za led in hlajenje za mlekarne, pivovarne, klavnice in mesnice, pa za čokoladnice, od 450 do 300.000 kalorij. Najcenejša in najpopolnejša hladilnica.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauerstrasse 29.

Podružnice: Budimpešta, V., Bathory utca 4; Praga, Petrova ulica 25-II.

Zaloga za južne dele: v Gradcu, Annenstrasse 36.

Ceniki, podružne brošure, preračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svet se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mittheilungen“ brezplačno.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

St. 282.

Razpis natečaja.

73 1—1

Na petrazredni c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji je stalno popolniti mesto učitelja in učiteljice z dohodki IV. (četrtga) plačilnega razreda idrijskega učnega sobja t. j. z letno plačo 1000 K, aktivitetno doklado letnih 200 oziroma 160 K ter s pravico do šest petletne po 100 oziroma 80 K.

Lastnoročno pisane in po predpisih opremljene prošnje z dokazilom učne sposobnosti za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom je predpisanim službenim potom

tekem štirih tednov

pri podpisnem c. kr. rudniškem ravnateljstvu uložiti.

C. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji,

dné 16. prosinca 1903.

Trikrat odlikovan s srebrno svetinjo.

Prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom ter občinstvu priporočam zajamčeno pristne

čebelno-voščene sveče

Kg K 4.90

Za pristnost sveč te vrste jamčim s svoto 2000 K. Voščene zvitke, sveče za pogrebe, stenje in stekla za večno luč po jako nizki ceni.

Kadilo laurimae Ia	Kg po K 2.40
Kadilo laurimae IIa	„ „ 2.—
Kadilo granis	„ „ 1.20

Za obilna naročila se toplo priporočam

Z velespoštovanjem

1358 10

Naročila nad 20 K pošiljam prosto stroškov.

J. Kopač, svečar
Gorica, Ulica sv. Antona 7.

Naročila nad 20 K pošiljam prosto stroškov.

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčevalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika.

618 50—33

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani

Najlepšo luč

dobite z rabo tržaškega „Kaiser-Kronen“ kristalnega olja (varnostni petrolej)

Prednosti: absolutno bel plamen, gori brez duha in je nevnetljiv.

V izvornih posodah konvah po 15 kg kilogram 56 vin.

Zastave za posodo se ne zahteva.

Naročila na deželo se izvršé v zabojih z dvema posodama franko zaboj.

Na drobno liter 48 vin.

1405 9

Zaloga za Kranjsko pri MIH. KASTNER-ju, Ljubljana.